

- 8 *կատա[րած] աշխարհի՛ զվարդավառն, բարէկենդան կիւրակէ աւրն: Չունի
ոք հրաման խափանել, ով յանդգնի՛*
9 *զվ[երո]զրել նզովն առնու: Կատարողք գրոյք աւրհնին յԱյ:*

Մանրություն.— 1. Ափայր Վասակի կնոջ անունն է: Երբորդ և չորբորդ տողերում Ափայի հոգու համար տրված նվերներէց երկուսը լավ են հասկացվում, զրանք Բերդիկ գյուղում գտնվող Տիկնաքարի և փոքր այգիներն են, բայց զրանցից հետո հիշատակված գճարոնոնք շինական յագաա ի զԱրեսալմաց հաւղն, միտքը լավ չի հասկացվում: Գճարոնոնք հավանաբար տոհմանուն է և վերաբերում է շինականին, իսկ յագաա ի զԱրեսալմաց հաւղն, պետք է հասկանալ, որ Արեսալմանց հողը տիրունի տուրքերից ազատ հող է եղել, և Վասակն այդ հողը ևս նվիրել է վանքին:

2. 8-րդ տողի վերջին յանդգնի և 9-րդ տողի սկզբին զվերոզրե(ա)լ բառերի միջև խափանել-ը զեղջվել է, այդ բառը նախորդ նախադասության մեջ գործածված լինելու պատճառով:

3. 5-րդ տողը խիստ կարճ է. արձանագրությունն այդ տողում մինչև վերջ չի շարունակվել այն պատճառով, որ այդտեղ գրերն ընկել են երկու շարք քարերի միացման գծի վրա:

Տարբերքում.— 1. Զալ, որից Վիմ 3-րդ տողի Ափային անձնանունը կարգացել են իբրև հասարակ բառ փային, հավանաբար բաժին իմաստով:

2. Զալ 3-րդ տողի գճարոնոնք կարգացել է գճարանանք:

3. Զալ 4-րդ տողում շինական կարգացել է շինականացս:

4. Զալ 4-րդ տողում յագաա ի զԱրեսալմաց հաւղն կարգացել է պատի զարէսալմաց հողն:

5. Զալ 7-րդ տողում Ափային բառը բաց է թողել:

6. Զալ 9-րդ տողում նզովն առնու կարգացել է դատի ի աեառնէ:

46. Նախորդի աջ կողմին

(Լուս. № 41)

ԺԳ դարի տասնական թվականներ

Հրատարակված է՝ Զալ 21—22, Վիմ 248

- 1 *Կամաւն Այ, ես՝ Վասակ եւ ամուսին իմ խաթուն*
2 *տոււաք յԱծածինս մեր որդոյն՝ Քրդաշահի-*
3 *{ի}ն հոգոյն՝ զՄուսէս մարգարէին որդին իւր*
4 *[2]ան ու գենով եւ ժ աւրավար հող լաւ աղբոյնք ա-*
5 *զատ յամէն հարկէ, Մուսէսն իւր տամբն, որ կուին գ-*
6 *հողն բանեցնէ ու արգանին հաշուին աղ բէրէ:*
7 *Ես՝ Քրիզոր վարդապետ, ամէն միաբանաւքս էտուա-*
8 *ք զուրբաթն աւրն զամէն էկեղեցիքս նացա այլ*
9 *գրին յետ և Քուրդաշահին հոգոյն: Ով խափանէ ն-*
10 *գոված է յԱյ և ի սրբոց նորա: Ով հաստատ պահէ աւրնի յԱյ:*

Մանրություն.— 1. Ժամանակը որոշել ենք Քրիզոր վարդապետի առաջնորդության թվականներով, որի անունով եղած թվակիր արձանագրությունները պատկանում են 1214 (№ 45), 1215 (№ 44), 1217 (33 և 49) թվերին:

Այս Քրիզորը, որ Արասի որդին է, առաջնորդ է եղել Սանահնի վանքում